

підкреслює необхідність розробки психологічних програм з розвитку комунікативних навичок у ролі користувачів серед підлітків і молоді.

Основні стратегії профілактики кібербулінгу пов'язані між собою і повинні бути спрямовані на зміну поведінки всіх суб'єктів соціального простору, перш за все, дорослих: педагогів і батьків.

Дуже складно навести випадки, коли публічність протистоїть замовчуванню і володіє позитивним ефектом для спільноти, і ситуації, коли вона тотально порушує особисті рамки і перетворюється в кібербулінг. Важливим аспектом стає, особливо для підлітків і молоді, розвиток усвідомленого та ціннісного ставлення до своєї поведінки в Інтернеті і вміння транслювати послідовну систему запобіжних заходів, щоб знизити ризик того, що підліток або юнак виявиться в ролі предмета або ініціатора кіберпереслідування.

Література:

1. Данильчук Л.О. Ризики та небезпеки мережі Інтернет: до проблеми інформаційної захищеності дітей. Педагогічний дискурс. 2012. № 13. С. 70.
2. Найдьонова Л.А. Кібербулінг або агресія в Інтернеті: способи розпізнання і захист дитини : метод.реком. К., 2011. Вип. 4. С. 9.
3. Фадєєва М.В. Структура психологічної готовності вчителя до надання психологічної допомоги дитині – жертві кібербулінгу. *Проблеми сучасної педагогічної освіти. Серія «Педагогіка і психологія» : зб. статей.* Ялта: РВВ КГУ, 2013. Вип. 39. Ч. 1. С. 316.
4. Cooper A. Sexuality and the Internet: Surfing into the new millennium. *CyberPsychology and Behavior.* 1998. NO 1(2). P. 187-193.
5. Olweus D. Bullyingatschool: Long-term outcomes for the victims and aneffective school-based intervention program. *Aggressivebehavior: Currentperspectives.* NewYork: PlenumPress, 1994. P. 315.

ПРОЄКТНА АНІМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК МЕТОД СТИМУЛУВАННЯ ПРОСОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

Тетяна Лесіна

*магістрантка факультету української філології та соціальних наук
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Науковий керівник – доц. Замашкіна О.Д.*

В умовах глобальної інформатизації та домінування споживчої поведінки у життєдіяльності сучасної молоді актуалізується проблема соціальної індиферентності та пасивності підростаючого покоління. Активність є важливою складовою подальшого розвитку особистості, базою для реалізації її творчого потенціалу та повноцінної соціалізації. Через соціальну активність здійснюються діяльнісні потенції людини, розвивається її культура, потреби, інтереси, прагнення перетворювати дійсність, вдосконалювати її. Однак особливий інтерес становить саме просоціальна активність особистості, оскільки має соціально схвальний характер й передбачає розвиток намірів людини або групи людей покращувати існуючі умови буття на засадах конструктивної взаємодії з іншими соціальними суб'єктами.

Різним аспектам проблеми розвитку просоціальної активності особистості присвячені дослідження відомих зарубіжних і вітчизняних вчених (К. Абульханова-Славська, А. Адлер, О. Безпалько, Дж. Бендор, Б. Братусь, Ф. Василюк, О. Єжова, У. Гамільтон, С. Грабовська, В. Джеймс, В. Занден, В. Кириченко, П. Кропоткін, В. Куніцина, О. Леонтєв, А. Маслоу, Л. Мерфі, В. Нечерда, Д. Рейнгольд, С. Рубінштейн, Г. Сельє, Т. Тарасова С. Фріске, Д. Ядов та ін.). Питання розвитку просоціальної

активності у контексті формування соціальних навичок у дітей та молоді висвітлюються у працях А. Богуш, Т. Воронцової, В. Пономаренко, О. Хомич та ін. Особливості розвитку просоціальної діяльності як добродійної аналізуються у доробках Т. Алексеєнко, А. Данілової, А. Конончук, Т. Куниці. Своєрідність формування просоціальної поведінки учнів у контексті профілактики негативних поведінкових проявів подано в дослідженнях В. Кириченко, О. Пометун, Т. Федорченко та ін. Окремим аспектам соціокультурної анімації як напрямку соціальної роботи з різними категоріями населення приділено увагу в доробках П. Безнар, В. Бочарової, Б. Вульфова, Ж. Дюмазедьє, Ж. Жійє З. Залібовської-Ільніцької, В. Квартальнова, В. Кісельова, Є. Мамбекова, М. Максимовського, Н. Максимовської, Ж. Огюстена, С. Пашенка, М. Петрової, Є. Приєзжева, Л. Сайкіної, Л. Тарасова, І. Шульги, В. Олійник та ін. Використання проєктних технологій в соціальній сфері активно досліджується І. Івановою, І. Іоновою, С. Кримським, В. Сидоровим, Л. Тютпею, О. Яременко та ін. Проте питання залучення ресурсів проєктної анімаційної діяльності до розвитку просоціальної активності підростаючого покоління не знайшло достатнього відображення в науковій літературі.

Мета статті – узагальнити наукові уявлення про сутність і напрями застосування анімаційних проєктів як методу стимулювання просоціальної активності підростаючого покоління.

Звернемося до висвітлення сутності ключових для нашого дослідження понять. Активність – одна з основних характеристик особистості, що полягає в здатності ініціювати зміни у взаємовідносинах із навколишнім середовищем [7]. Поняття «соціальна активність особистості» в психологічному аспекті розкрито такими психологами, як Л. Божович, А. Леонтєв, В. Мерлін, Л. Славіна та ін. За сутністю соціальна активність (від лат. *activus* – діяльний) – характеристика способу життєдіяльності соціального суб'єкта (індивіда, групи), що фіксує свідому спрямованість його діяльності і поведінки на зміну соціального середовища, умов, інститутів відповідно до наболілих потреб, інтересів, цілей, ідеалів або консервацію існуючого стану речей, гальмування змін, розвитку; вияв соціальних ініціатив, участь у вирішенні актуальних соціальних завдань, постійна взаємодія з іншими соціальними суб'єктами. Через соціальну активність реалізуються діяльнісні потенції суб'єкта, його культура, уміння, знання, потреби, інтереси, прагнення, здатність охоплювати своєю діяльністю світ [9].

Науковці розглядають соціальну активність особистості як системну соціальну якість, в якій виявляється та реалізується рівень її соціальності, тобто глибина та повнота зв'язків особистості із соціумом, рівень перетворення особистості на суб'єкта суспільних відносин [2]. На думку деяких вчених (Й. Дращкевіч та ін.) вона здійснюється не лише на користь певної групи осіб, однак може бути спільною дією членів групи для досягнення спільної мети [3].

Слід відзначити, що соціальна активність може реалізовуватися в різних формах: індивідуальній, груповій, колективній й організаційно спрямована на реалізацію можливостей та інтересів різних соціальних об'єднань, груп, громад. Саме тому різновидів соціальної активності існує стільки, скільки й видів соціальної активності.

Відтак соціальна активність є своєрідним способом організації й розвитку діяльності людини, тобто розуміється з одного боку як готовність до розв'язання суспільно-значущих завдань через певні види діяльності, а з іншого – є виявом творчої діяльності, спрямованої на перетворення навколишнього середовища. Однак зауважимо, що соціальна активність вирізняється тим, що є свідомою діяльністю особистості, що сфокусована на участі людини у житті суспільства, під час якої особистість перетворюється на суб'єкта соціальних відносин.

У соціально-педагогічному ж контексті особливий значущості набуває питання про розвиток уміння в дітей та молоді не лише взаємодіяти в групі, колективі, але й активно впливати на нього, стимулювати бажання здійснювати позитивну перетворювальну діяльність, формування альтруїзму в соціумі, бажання виявляти власну активність у

допомозі іншим, реалізовувати свій просоціальний потенціал [5; 9]. Вектор орієнтації людини у процесі її соціальної активності спрямовано на конструктивну, соціально корисну діяльність у процесі полісуб'єктної взаємодії, яка у дітей здійснюється переважно з найближчим соціальним оточенням, у молоді й дорослого населення соціальне коло, звісно, значно ширше й представлено різними соціальними групами.

Аналіз наукових фондів із питання розвитку й стимулювання соціальної активності особистості дозволяє дійти узагальнення про те, що більшість досліджень з означеної проблеми здійснено переважно у психологічній площині, а питання організаційного забезпечення, соціально-педагогічного супроводу цього процесу залишаються поза увагою. У зв'язку з цим очевидно, що сьогодні бракує нових засобів, методів й технологій, механізмів, які здатні повною мірою забезпечити необхідні умови для стимулювання соціальної активності підростаючого покоління. Проте практика свідчить, що одним із таких потужних засобів є проєктна діяльність.

Питання проєктної діяльності фахівця досліджуються як вітчизняними, так і зарубіжними педагогами та науковцями (Дж. Айрінг, В. Безруков, І. Бьом, Д. Жак, Н. Крилова, Г. Найденко, Й. Снайдер, Ф. Столлер, Х. Томас, А. Флітнер, М. Хохлова та ін).

Запровадження методу проєктів, проєктної діяльності останніми роками знаходиться в полі зору багатьох дослідників та науковців-практиків. Різні аспекти проєктування знайшли відображення й у доробку вітчизняних науковців – О. Балакірева, О. Безпалько, Т. Довбенко, І. Зверєвої, Л. Іванової, А. Капської, Г. Лактіонової, Н. Масюкової, С. Пальчевського, О. Пехоти, Т. Семигіної, С. Сисоевої, В. Слободчикова, Л. Хоружи, О. Яременко та інших.

Проєктна діяльність ґрунтується на активній соціальній дії у вирішенні життєво значущої проблеми [8]. Так, О. Безпалько приділяє підвищену дослідницьку увагу процесуальним аспектам впровадження проєктної діяльності в соціальній сфері. Аналізуючи питання розробки та реалізації соціальних проєктів в різних сферах соціального середовища, науковець виділяє наступні види проєктів:

- за характером запланованих змін - інноваційні та підтримуючі;
- за сферою діяльності – освітні, культурні, науково-технічні, оздоровчі;
- за особливостями фінансування – інвестиційні, спонсорські, бюджетні, благодійні;
- за масштабами – мікро проєкти, малі проєкти, мегапроєкти;
- за термінами реалізації – короткотривалі, середньотривалі, довготривалі [1, с. 75-82, 76].

Американський дослідник Д. Жак небезпідставно наполягає на більш активному застосуванні методу проєктів у системі вищої школи саме через значні його потенційні можливості у виробленні в студентів спроможності до «вільного вибору дій», «вияву ініціативи» [11, с. 34-35].

Згідно наукової позиції німецького педагога А. Флітнер, переваги проєктної діяльності пов'язані із задіяністю в ній і розуму, і серця, і руки, тобто відбувається усвідомлення самостійно здобутої інформації крізь призму особистісного ставлення до неї та оцінку результатів у кінцевому продукті. Значний і науковий, і практичний інтерес становить уточнення, яке вносить вітчизняний науковець С. Харченко у зміст поняття «соціальне проєктування» – йдеться про систематичний опис соціального експерименту, одну з форм випереджувального відображення соціальної дійсності, що містить пропозиції стосовно цієї розробки на практиці; «результатом соціального проєктування є науково обґрунтовані визначення планового розвитку нових соціальних процесів і явищ» [5, с. 253].

Як зазначає дослідниця питань проєктної діяльності фахівців соціальної сфери, Т. Басюк, «соціальний проєкт спрямований на перетворення та вдосконалення соціуму, суспільних відносин і процесів» [9, с. 206].

Соціально-педагогічний проєкт спрямований понад усе на вирішення завдань освіти і виховання. Об'єктами соціально-педагогічного проєктування виступають:

- соціально-культурне середовище (створення сприятливого соціокультурного простору та оптимізація умов саморозвитку особистості, соціальної групи, території загалом);
- спосіб життя (підтримка окремих видів та напрямів діяльності особистості, які сприяють зростанню якісних показників життя);
- сфери життєдіяльності особистості (освітня, дозвіллева, навчальна, спортивна, інформаційна тощо).

Соціально-педагогічні проєкти можуть бути спрямовані на створення умов для розвитку соціальності суб'єкта (особистості, групи); самореалізації особистості в основних сферах її життєдіяльності; забезпечення сприятливих умов для соціалізації особистості в різних сферах соціального середовища; вирішення чи мінімізацію несприятливих умов соціалізації особистості [9, с. 206-207].

Анімаційний проєкт – є різновидом соціально-педагогічного проєкту, що базується на принципі залучення до прямої активної участі у проєктній діяльності безпосередньо самої цільової групи цього проєкту, тобто так званий «проєкт із залученням до діяльності».

Сутність анімаційного соціально-педагогічного проєкту полягає у стимулюванні і допомозі певним категоріям дітей та підлітків організуватися, самоактивізуватися і реалізувати соціальний проєкт з метою задоволення культурних, соціальних, освітніх потреб або спрямованих на вирішення певних проблем у дитячому та молодіжному середовищі.

Відтак, анімаційним вважається соціальний або соціально-педагогічний проєкт, що розробляється і реалізовується безпосередньо самими об'єктами соціальної роботи або соціально-педагогічної діяльності, які стають активними суб'єктами під час такої діяльності. Соціальний педагог-аніматор при цьому надихає, спонукає до прояву соціальної ініціативності, виконуючи перш за все роль наставника і помічника, який активізує діяльність цільової групи або певної особистості.

Дуже показовим у плані реалізації проєктної анімаційної діяльності є досвід Європейської асоціації аніматорів, заснованої у 2000 році, детально описаний російським дослідником проблем анімації Л. Тарасовим. Спеціально підготовленими фахівцями у вересні 2001 року було здійснено проєкт у таборах біженців Боснії та Герцеговини, у якому приймали участь 20 фахівців. Протягом 19 днів аніматори працювали в колоніях «Горна колонія» та «Слункара».

Провідною метою анімаційного проєкту було:

- показати, що у кожної людини є можливість щось зробити для покращення свого життя;
- задіяти потенціал конкретних учасників проєкту і місцевих організацій;
- закріпити зв'язки конкретних людей-біженців з місцевими організаціями для здійснення спільних проєктів у подальшому;
- використати навички конкретної особистості з метою забезпечення її участі в тій сфері діяльності, яка могла б забезпечити її подальший розвиток у плані самоорганізації [10, с. 33].

Досліджуючи методiku проєкту, науковець підкреслює направленість роботи аніматорів на «вияв потенціалу самоорганізації особистості і на створення духовного потенціалу в громаді». Сама методика передбачала включення аніматорів у повсякденне життя біженців на рівних з ними можливостях, а головним завданням виявлялася активізація здібностей біженців з метою сприяння становленню їхньої самодостатності і спроможності до самореалізації. В описі анімаційного проєкту дослідник констатує, що люди, які опинилися в стані біженців відчувають на собі деструктивний вплив умов, в яких вимушені існувати, внаслідок чого вони стають пасивними та сприймають себе

відчуженими соціумом, нездатними впливати на соціальні процеси і навіть на своє власне життя. Така складна ситуація вимагає запровадження конкретних активних дій фахівців, спроможних змінити існуючу ситуацію, «надихнути» людей на самопомогу. Саме професійне втручання аніматорів може сприяти відновленню особистісного потенціалу особистості. Ми цілком поділяємо думку авторів цього проєкту, які стверджують, що окрім основних потреб біженці мають соціальні потреби; одна з них – це потреба в активному громадському, культурному і політичному житті. Активна участь стимулює процес емоційного одужування, профілакує виникнення апатії і агресивної поведінки, психічних розладів. Через активізацію суспільного життя біженці включаються в реальність і стають повноцінними людьми. Цей процес виключає пасивність. Побудова суспільних відносин є частиною відновлювального процесу особистості [10, с. 33-34].

Аналізуючи технологію реалізації анімаційного проєкту в таборах біженців, Л. Тарасов небезпідставно зазначає, що на різних етапах здійснення проєкту використовувалися варіативні техніки і методики. Так, на початковому етапі запроваджувалися техніки вуличної анімації (театралізовані вистави, ігри тощо) з метою встановлення довірливих відносин з населенням табору. Вулична анімація є дуже важливою на цьому етапі, оскільки допомагає діагностувати (визначити) стан потреб молодих людей, рівень їхніх навичок. Але, ми погоджуємося з думкою, що в певний момент використання цієї техніки потрібно припинити, оскільки анімація може перейти на низький рівень – суто споживчо-дозвіллевий. Як зазначає дослідник, наступний етап супроводжується важливим завданням: виявити такі здібності, або навички біженців, які б вони могли реалізувати в конкретній існуючій ситуації у партнерстві з аніматорами та з іншими людьми зі свого табору з метою розвитку спільного мікросередовища. Таким чином, можна спостерігати перехід на більш високу якісну ступінь анімації – трансформування дозвіллевої анімації у соціокультурну, соціально-педагогічну категорію. Далі, аналізуючи алгоритм розвитку анімаційної діяльності в рамках проєкту, дослідник вказує, що на основі виявлених знань і навичок починається розвиток соціальних зв'язків. Як приклад форми суспільної соціально-цінної взаємодії, автор наводить формування «конструкторських майстерень», метою яких було залучення дорослих і підлітків до покращення власних умов життя, стимулювання людей до праці. Задача аніматора при цьому, як зазначає автор, полягала в тому, щоб заохочувати до ініціативи, стимулювати активну участь у житті табору. Ми вважаємо цей етап особливо відповідальним, оскільки, центр уваги поступово переміщається на ті види діяльності, які далі можуть бути продовжені без участі аніматорів, і окрім цього, відбувається підбір лідерів, які б у подальшому змогли сприяти становленню самоорганізуючої суспільної системи, відповідної за розвиток подальших соціальних проєктів, спрямованих на перетворення соціуму і особистостей у ньому. Таким чином, реалізується концепція самопомоги.

Зауважимо, що предметом соціальної анімації є соціальне, психологічне і духовне «вмирання» особистості, пасивність і споживчий характер її життєдіяльності. Мета ж діяльності соціального аніматора – не тільки і не стільки виявляти проблемну ситуацію, в якій перебуває дитина, і допомагати у її розв'язанні через посередницьку діяльність (між людиною чи групою людей, які потребують соціально-педагогічної допомоги різного характеру, та соціальними інституціями, що безпосередньо займаються соціальною підтримкою), а насамперед – стимулювати, «надихати» особистість на саморозкриття, саморозвиток і самопомогу через активну просоціальну перетворюючу діяльність [4].

Така професійна діяльність реалізовується через розробку та запровадження анімаційного проєкту з метою активізації виховної, культурної і соціальної діяльності дітей та молоді, задля поліпшення взаєморозуміння, створення атмосфери толерантності, креативності в конкретній групі, або конкретному осередку, ініціювання до просоціальних дій, поліпшення умов і самого процесу соціалізації особистості в певному середовищі і в суспільстві в цілому.

Дослідниця анімаційної діяльності у контексті системи виховних впливів на

особистість студентів М. Петрова наголошує на важливості питання, пов'язаного із стимулюванням проєктної анімаційної творчості. Науковець підкреслює, що обов'язковим компонентом анімаційної діяльності виявляються анімаційні проєкти (масштабні програми з підготовки анімаційних груп, організації соціальної реклами конкретних анімаційних програм, організації обміну досвідом тощо) і анімаційні програми (конкретні заходи, творчі справи), які можуть бути різноманітними за змістом і масштабністю [10, с. 93].

Зазначимо, що етапність проєктної діяльності перебуває в зоні активного дослідно-експериментального вивчення науковців (А. Семез, В. Симоненко, І. Бухтіярова, В. Гузеєва, Д. Фрід, Т. Легутке, Х. Томас, Ф. Столлер та ін.). Варто дотримуватися таких етапів у проєктній діяльності – планування і конструювання; підготовка та деталізація; етап реалізації, а на завершення – аналіз і модифікація. Існує й інша послідовність роботи над проєктом: вибір напрямку, визначення кінцевого результату, структурування проєкту, збір інформації, її обробка і аналіз, презентація кінцевого результату, оцінювання проєкту [8; 12].

У запропонованому нами орієнтовному алгоритмі розробки і реалізації анімаційного проєкту ми спиралися на модель створення соціального проєкту, розроблену О. Безпалько.

Конкретизуємо орієнтовний алгоритм розробки і реалізації соціального анімаційного проєкту як важливого аспекту анімаційної діяльності соціального педагога.

1. Аналіз ситуації. Окреслення проблеми, на вирішення якої спрямовано проєкт.
2. Створення і підтримка ініціативної групи.
3. Розроблення концепції проєкту. Визначення мети та завдання проєкту.
4. Планування проєкту. Опис видів діяльності, які будуть виконані в межах проєкту.
5. Терміни та місце реалізації проєкту.
6. Прогнозовані результати.
7. Кадрове, матеріально-технічне забезпечення проєкту.
8. Основні етапи його реалізації.
9. Корекція проєкту за підсумками моніторингу.
10. Оцінка результатів та підведення підсумків проєкту.

Отже, участь у розробці й втіленні анімаційного проєкту дозволяє людині залучити особистісні творчі ресурси для розв'язання соціальної проблеми, що виступає потужним засобом стимулювання її просоціальної активності. З ретельним вивченням інноваційних технологій, що сьогодні активно запроваджуються в зарубіжній соціально-педагогічній практиці ми й пов'язуємо наше подальше дослідження.

Література:

1. Безпалько О.В. Особливості підготовки та реалізації соціальних проєктів у територіальній громаді. *Соціальна педагогіка: теорія та практика*. 2005. № 2. С.75-82.
2. Грабовська С.Л., Чолій С.М. Соціальна активність в процесі соціалізації особистості. *Проблеми загальної та педагогічної психології*. 2010. Т.12. Ч.1. С.171-181.
3. Єжова О.О., Кириченко В.І. Мотивація просоціальної поведінки учнів загальноосвітнього навчального закладу. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2015. №10. С. 236-250.
4. Залібовська-Ільніцька З. Соціокультурна анімація: теорія і практика. Актуальні проблеми соціальної сфери: *збірник статей студентів і викладачів / за заг. ред. Н.П. Павлик*. Житомир : Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2020. Вип. 10. 148 с.
5. Історія, теорія і практика соціальної роботи в Україні / Ред. С.Я. Харченко та ін. Луганськ: Альма-матер, 2005. 408 с.
6. Петрова М.С. Анимационная деятельность как средство социального воспитания студентов вуза: дисс...канд.пед.наук: 13.00.02. Кострома, 2007. 223 с.
7. Психологическая энциклопедия / Ред. Р. Корсини, А. Ауэрбаха. СПб.: Питер, 2006.

8. Семез А.А. Соціально-педагогічне проектування: *Навчально-методичний посібник для студентів вищих педагогічних закладів спеціальності 6.010106 Соціальна педагогіка*. Кіровоград: РВВ КДПУ ім.В. Винниченка, 2012.
9. Соціальна педагогіка: Мала енциклопедія / Ред. проф. І.Д. Зверева. К.: Центр учбової літератури, 2008. 336 с.
10. Тарасов Л.В. Формирование жизненной стойкости инвалидов в процессе социокультурной анимации в учреждениях культуры: дисс... кандидата пед.наук: 13.00.05. М., 2005. 192 с.
11. Jaques D. Supervising Projects . *SEDA Further Induction Pack II*. 1992. P. 6-34, 35
12. Stoller F.L. Project Work: A Means to Produce Language Content. *English Teaching Forum*. 1997. Vol. 35. № 4. P. 2-9.

ЖИТТЄСТІЙКІСТЬ ОСОБИСТОСТІ ЯК ЧИННИК ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ

Ірина Македонська

*студентка 4 курсу факультету української філології та соціальних наук
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Науковий керівник – доц. Мазоха І.С.*

Життя сучасної людини протікає в умовах політичних, інформаційних соціально-економічних небезпек. Рівень психоемоційного напруження збільшуються, відбувається велика кількість змін, з'являється маса новітніх форм активності; збільшуються вимоги до людини. Вона змушена мати здатність швидко перебудовуватися, а також адаптуватися до нових обставин, протистояти стресу, а також успішно справлятися з актуальними труднощами, утримуючи не тільки фізичне, а й психологічне благополуччя. Деякі люди дані умови проживають як стресові, але інші стикаючись з подібними ситуаціями показують власну життєстійкість.

Життєстійкість людини – це здатність ефективно існувати, незважаючи на життєві перешкоди і труднощі. Це здатність людини підтримувати баланс між адаптацією до нових вимог і бажанням жити гармонійно, повноцінно.

Аспекти життєстійкості особистості та діагностика психологічного благополуччя людини в навколишньому світі представлена в роботах таких вчених як: А.В.Вороніна, В.А. Хащенко, Г.Л. Пучкова, Д. Кошаба, Д.О. Леонтьев, З.Х. Лепшокова, К. Ріфф, Л.В. Туликов, М. Аргайл, М. Селігман, Н. Бредберн, Н.К. Бахарева, О.І. Рассказова, П. Уільямс П.П. Фасенко, П.П. Фесенко, Р.М. Шаміонов, С. Мадді, С.О. Богомаз, та інші.

Про поняття життєстійкості, а також його значення для людей вперше заговорив психолог С. Мадді, з його точки зору поняття життєстійкість відображає психологічну стійкість, а також повну результативність людини, пов'язану з її мотивацією до подолання стресогенних життєвих ситуацій.[7, с. 265-274]

Життєстійкість, по С. Мадді, включає в себе психологічний і діяльнісний компоненти. Діяльнісна сторона припускає дії, спрямовані на здійснення мети; совладання зі стресовою ситуацією; турботу про своє здоров'я; заняття, що перетворюють ситуацію. Психологічна сторона передбачає зміну характеру відносин – збільшення інтересу до світу в цілому і своєму оточенню.

Дані два елементи формують систему, яка захищає людей від надмірної тривоги. а також втрати здоров'я. Таким чином, турбота про своє здоров'я і перетворює співволодіння, а також отримання соціальної допомоги від інших людей можуть підвищувати життєстійкість.

За С. Мадді, життєстійкість, включає в себе три компонента:

– залученість;